

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Percepțiile persoanelor vârstnice
în privința securității naționale**

2015

Cuprins

Introducere	3
1. Omul – subiectul securității naționale	
1.1. Identitatea socială și importanța miturilor în construirea identității colective	4
1.2. Națiunea, naționalismul și panideile	5
1.3. Puterea și un scurt istoric al Uniunii Europene	7
1.4. Securitate națională-repere și interferențe.	9
2. Rezultatele anchetei efectuată în scopul identificării percepției persoanelor vârstnice în privința securității naționale	12
2.1.Aspecte de ordin metodologic	12
2.2.Analiza și interpretarea datelor	12
3. Concluzii	28
Bibliografie	29
Anexă31

Introducere

Un capitol în care conceptele și sintagmele: "națiunea", "naționalism", "memoria socială" și "identitate socială" sunt indispensabile, este un pasaj în care inevitabil sunt prezente noțiuni precum "sistem", "suprasistem" – specifice orientărilor sociologice de tip structuralist și funcționalist cu vădite inflexiuni ale orientării de tip fenomenologic.

În spiritul teoriei dependenței de cale, se pledează în favoarea unei asumări a trecutului astfel, un subcapitol destinat abordării sistemului comunist era mai mult decât necesar. Cum "viața individuală și istoria societății nu pot fi înțelese separat, ci doar împreună", (Mills, C. W. "Imaginația sociologică", pag.32), am considera mai mult decât necesară predeterminarea celui de-al treilea capitol de celelalte două.

Nu puteam trece nepăsători peste un subiect care a suscitât, nu o dată, interesul oamenilor de știință și nu numai-futurologia și rolul său în prezicerea viitorului.

Strategia comparativă și tehnica analizei de conținut ne ajută să înțelegem lumea care ne înconjoară fiind totodată convinși de faptul că "dobândirea conștiinței de sine a sociologiei...nu este un act fără istorie" (Dungăciu D., "Elita interbelică –sociologia românească în context european", pag. XVI).

Și cine a spus că istoria nu se repetă? Totuși, încotro ne îndreptăm ?

Tematica abordată este cât se poate de actuală, mai ales prin prisma ultimelor evenimente petrecute pe mapamond – exodul imigranților din Siria, Irak, Afganistan. Guvernul României a aprobat în septembrie 2015, strategia pentru imigrație 2015-2018.

1. Omul-subiectul securității naționale

1. 1. Identitatea socială și importanța miturilor în construirea identității colective

Vizavi de identitatea socială au fost elaborate două teorii: teoria identității sociale intergrupuri care presupune analiza conflictelor intergrupuri și schimbarea socială, marcată de necesitatea membrilor unui grup în direcția valorizării pozitive a acestuia în comparație cu out-group-urile și teoria autocategorizării având la bază ideea depersonalizării acțiunilor și a percepției de sine a membrilor grupului. Se remarcă importanța miturilor în construirea identității colective (naționale) conferind conștiinței colective o configurație specifică a personalității și unității sale. Aceste "acte imaginare" își au izvorul în mentalitatea poporului nostru, exprimă idealurile naționale, chiar dacă se depărtează de litera documentelor istorice scrise" (Chelcea, Septimiu, „Personalitate și societate în tranziție”, pag.305).

Prin intermediul legendei este realizată trecerea de la mit la istorie și presupune transpunerea într-o epocă mai apropiată. Atât miturile, cât și legendele se adresează sentimentelor și dorințelor colectivităților într-o proporție mai mare decât judecății raționale și sunt reprezentative pentru aspirațiile și reprezentările colective. În privința eroului legendar Negru Vodă, acesta întrupează imaginea fondatorului de așezări rurale, respectiv de așezăminte bisericesti ale căror denumiri sunt adânc înrădăcinate în memoria colectivă, acestea având o puternică legătură cu numele său, sau al Doamnei sale: "Portretul lui Negru Vodă pictat în Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș semnifică o trecere de la spiritul ecumenic la cel național" (Chelcea, Septimiu, "Personalitate și societate în tranziție", pag.313). Specifice legendelor – mit sunt lupta împotriva cotropitorilor (în cazul lui Negru Vodă, împotriva tătarilor) condensând voința în direcția salvării poporului aflat în fața primejdiei, putându-se afirma că "reprezintă cea dintâi legendă istorică a românilor de o parte și alta a Carpaților. Lui Negru Vodă i se atribuie și calitatea de "erou civilizator", imediat după alungarea tătarilor fiind preocupat de organizarea vieții sociale. Reflectând un pronunțat sentiment patriotic, această

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

legendă – mit contribuie la intensificarea conștiinței originii latine a limbii și culturii, la întărirea unității, menținerea aspirației de libertate și independență, aceste caracteristici justificându-i actualitatea.

În urma unei anchete psihosociologice efectuate în 1988 pe un eșantion de 1401 de persoane din județele Călărași și Prahova, principalele trei calități psiho-morale atribuite întregii populații au fost: cinstea (12%), hărnicia (11%), ospitalitatea (10%).

Potrivit opiniei celor anchetați, calitățile psiho-morale ale românilor specifice progresului social se caracterizează printr-o frecvență de 20 de ori mai mare decât caracteristicile defavorabile apropierea de țările puternic industrializate. Deși autoimaginea românilor include atât stereotipuri pozitive (atribuirea de calități psiho-morale) cât și stereotipuri negative (atribuirea de defecte psiho-morale), la acea dată (1988) nu au putut fi investigate și stereotipuri etnice negative, fiind interzise întrebările care vizau defectele românilor. Ulterior, în 1992, a fost realizată o nouă anchetă pe un eșantion de 1024 de persoane, înregistrându-se o modificare la nivelul principalelor trei calități psiho-morale atribuite românilor: ospitalitatea (16,4 %), hărnicia (11,2 %), omenia (10%). În privința stereotipurilor etnice negative, principalele trei defecte psiho-morale înregistrate au fost: necinstea (6,4 %), hoția (6,2%), lenea (5,2 %). Autoimaginea etnică este condiționată de factori tradiționali-istorici, mediul de rezidență (urban – rural), caracteristici personale (sex, nivel de instruire).

1. 2. Națiunea, naționalismul și panideile

Conform ideilor emise de Adam Smith, „națiunea” reprezintă „o populație umană anumită care împărtășește mituri și amintiri (o memorie colectivă), o cultură publică de masă, o patrie dată, o unitate economică, drepturi și datorii egale pentru toți membrii” (Smith, A. apud Bădescu, Ilie, „Noopolitica”, pag.440). În cadrul acestei definiții se regăsesc nivelul etnospiritual (mituri, simboluri, memorie comună), nivelul etnosocial (cultura publică de masă, o patrie dată, o unitate economică), nivelul etnopolitic (implicit etnojuristic - drepturi și datorii egale pentru toți membrii), cărora li se mai pot adăuga: substratul etnoreligios, tradiții, instituții. Tot prin intermediul ideilor promovate de A. Smith, în comparație cu epocile premoderne, epoca modernă transferă națiunilor

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

caracterul de masă în care legile se aplică nediferențiat în cazul tuturor cetățenilor; ca ideologie, naționalismul le conferă acestora legitimitate; națiunea reprezintă un element din cadrul unui sistem internațional compus din state naționale între care există o interconectare. Apariția statelor naționale a fost predeterminată de dezintegrarea formelor imperiale, ipoteza formulată de către I. Wallerstein, o condiție sine qua non genezei sistemului capitalist.

Sunt „națiunea” și „naționalismul” concepte lipsite de substanță în contextul actual al globalizării? Asistăm la manifestarea unei depolitizări a națiunii, prin creionarea unei disocieri, între națiunea culturală și statul politic, la o deznaționalizare a elitelor (devin mai cosmopolite), respectiv „etnicizare” a națiunilor, prin demilitarizare, propriile politici externe și de apărare fiind relativ subordonate blocului militar ale căror membre sunt (de exemplu, N.A.T.O) și prin „ritualizarea” naționalismului (conferințe, acorduri).

Putem pune în discuție existența unei crize a statului național în contextul actual? În urma demilitarizării națiunii și a depolitizării ei, respectiv a ritualizării naționalismului, putem vorbi despre o criză externă, cât și despre o criză internă, manifestată de pierderea încrederii populației în structurile politice, fiind pusă în pericol legitimitatea statului național, așa-zisele soluționări ale problemelor sociale fiind în disonanță cu așteptările cetățenilor. Națiunea este constituită dintr-o interconexiune între elementele civice și cele etnice, între naționalismul civic și naționalismul etnic, cetățenia și cultura formează un tot unitar (drepturile și îndatoririle fiecărui cetățean, respectiv tradiții, obiceiuri, valori), o armonizare a celor două componente. Geneza majorității statelor naționale a fost predeterminată de războaie și tratate, printre anii cei mai reprezentativi numărându-se: 1783, 1830, 1878, 1911, 1945.

Sub influența nostalgiei paradisului, a „cetății divine”, populațiile care sunt în declin investesc încredere în rolul salvator pe care l-ar putea avea vechile imperii demult apuse, în speranța că acestea ar putea pava drumul către idealurile dreptății, adevărului, prosperității, libertății. Asemenea fetei Morgana, ea apare pe scenă și dispare sub influența unor energii latente necreate. Preluând rolul de Justițiar, Imperiul își joacă rolul atât timp cât susținătorii săi îi conferă această aură charismatică. Astfel

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

prind viață panideile. În cadrul societății coexistă un sistem de viață comunitar și un sistem de viață instituțional. Câțiva dintre așa-zii consilieri ai Uniunii Europene acordă o importanță sporită laturii instituționale punând treptat în umbră latura comunitară. Suprimarea acesteia - element fundamental laturii instituționale, va genera inevitabil disfuncționalități la nivelul întregului sistem.

1. 3. Puterea și un scurt istoric al Uniunii Europene

Realitățile istorice specifice fiecărei țări, cât și condițiile de dezvoltare economico-sociale diferite, pun în evidență diversitatea și specificitatea națiunilor europene, respectiv dificultățile pe care comunitatea le va întâmpina și pe care va trebui să le gestioneze și să le soluționeze. Iată ce spunea Romano Prodi: „Ceea ce propunem noi este o Uniune de popoare și de state, care să fie capabilă să-și apere mai bine cetățenii și să le susțină interesele în domenii în care o singură țară, prin ea însăși, nu o poate face. Aceasta este soluția noastră, o guvernare democratică într-o societate globalizată” (Prodi, Romano, apud Paul V., Coscodaru, I., „Centrele de putere ale lumii”, pag.18).

UE va trebui să acționeze în conformitate cu normele prevăzute în Constituție și tratate și va trebui să respecte identitatea națională a propriilor membri. La nivel militar, puterea se află în mâinile SUA; la nivel economic, se confruntă pentru supremație trei superputeri economice: SUA, UE, Japonia și participarea, în ultima perioadă a Chinei și Rusiei precum și India, aflate într-un proces de accelerare a dezvoltării economice.

Fondată în 1950 de șase state: Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda, UE s-a extins în decursul a patru valuri de aderare cu încă nouă state: 1973 - Danemarca, Irlanda, M. Britanie; 1981 - Grecia; 1986 - Spania, Portugalia; 1995 - Austria, Finlanda și Suedia. Celor 15 membre li s-au alăturat până în 2004 încă 10 state, la care s-au adăugat alte două (România și Bulgaria) în 2007. UE și SUA produc 60% din PIB-ul mondial cu o populație de numai 15% din omenire: „UE tinde să devină un model complex de dualitate între integrare și păstrarea identității statelor („unitate în diversitate”, „o Europă a națiunilor, nu un superstat”, cum afirma Tony Blair) și va proiecta stabilitatea, prosperitatea și toleranța culturală și religioasă în vecinătatea ei

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

imediată și chiar dincolo de aceasta, urmând să devină un model din ce în ce mai interesant pentru aceste zone” (Paul, V., Coscodaru, I., „Centrele de putere ale lumii”, pag.44).

Pe 23 Martie 2007, au fost difuzate de către postul de televiziune „France 24” rezultatele unei cercetări sociologice, potrivit căroră cetățenii UE nu agreează ideea unei Europe federale cu un președinte unic. Crearea funcției de președinte unic este anticipată de 40% dintre germani.

O Europă cu frontiere extinse în 2057 este prevăzută de marea majoritate a europenilor, iar aderarea Rusiei peste 50 de ani este prevăzută de 50% dintre italieni, 49% dintre spanioli și o treime dintre britanici, germani și francezi. În privința integrării Turciei, 38% dintre francezi și 36% dintre spanioli își manifestă scepticismul, ca o potențială posibilitate fiind văzută de 35% dintre britanici și 46% dintre germani.

Integrarea în UE implică atât avantaje: acces la o piață mai mare, însă și dezavantaje: concurența acerbă. Ca exemplu avem IMM-urile din Spania, Portugalia, Grecia în primii 5 ani mai ales din industrie, construcții, transporturi și-au redus producția cu 15% până la 30%. Chiar dacă nu li se vor mai acorda facilități fiscale, IMM-urile vor avea acces la fondurile de dezvoltare regională, fiind considerate în UE „principalul generator de locuri de muncă, ... motorul economiei”.

Comparativ cu tabăra eurofililor care preconizează o Uniune cu cea mai competitivă economie din lume, care consideră că aderarea unor noi state nu va mări decalajele din interiorul Uniunii și că toate statele membre vor adopta Constituția Europeană, că va exista o cooperare mult mai mare între statele membre, mai ales la nivelul justiției, securității, apărării, tabăra euroscepticilor consideră că decalajele existente vor contribui la scindarea Europei, manifestarea unor dificultăți în privința adoptării Constituției Europene și dificultăți în privința extinderilor ulterioare (cazul Turciei - stat majoritar musulman). Uniunea Europeană nu este ocolită de dispute în privința Constituției Europene, subvențiilor pe care Bruxelles le acordă statelor membre ale Uniunii, problema imigranților: „scindarea dintre noii și vechii membri ai Uniunii era foarte clară. În timp ce muncitorii din statele care au aderat ... nu știu cum să ajungă

mai repede la lucru în spațiul comunitar, membrii cu vechime încearcă din răsuputeri să-și protejeze piața muncii de așa numita „invazie“ a esticilor. Buni la toate, educați și cu pretenții financiare mult inferioare față de cele ale vesticilor, ei se anunță drept achiziții foarte rentabile pentru angajatorii străini” („Jurnalul Național”, Ediție de colecție, 25 aprilie 2005, pag.24).

1. 4. Securitate națională – repere și interferențe

Din punct de vedere etimologic, termenul *securitate* provine din perioada domniei împăratului Hostilian – 250 d. Hr., Imperiul Roman, perioadă în care Securitas, era zeița care asigura protecția și bunăstarea imperiului (semnificând „libertate în fața amenințării”).

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române (1998), cuvântul *Securitate* semnifică „faptul de a fi la adăpost de orice pericol; sentiment de încredere și de liniște pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol; protecție, apărare”.

Securitatea a fost abordată prin intermediul a două perspective în secolul XX:

– *teoria realismului*: în cadrul școlii realiste, accentul este pus pe conceptul de putere și pe derivatele ei, politica de putere și echilibrul de putere.

– *teoria idealismului*: războiul este considerat o amenințare majoră, derivată din problema securității naționale, astfel, eliminarea problemei de pe agenda internațională se poate realiza prin eliminarea războiului și instaurarea păcii.

Securitatea presupune conservarea societăților, nu reprezintă doar studiul amenințărilor, utilizării și controlului forțelor armate.

Securitatea națională presupune, pe lângă securitatea statului (obținută pe cale militară, diplomatică și economică), siguranța indivizilor (obținută pe cale polițienească) și securitatea societății, cea societală (securitatea identității, culturii și religiei, înțelese ca procese între indivizi și grupuri).

Statele rămân principalii actori (aspect unanim acceptat de către toate orientările doctrinar), deși în contextul globalizării și-au făcut apariția și alți actori pe scena internațională, de natură suprastatală (organizațiile internaționale, guvernamentale,

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

interguvernamentale și nonguvernamentale), multinațională (mari companii) sau transnațională (uniuni politice sau alte organizații sau companii fără o "identitate" națională definită).

Poziția centrală în securitatea națională este ocupată de către amenințările de natură militară. Toate componentele statului sunt puse în pericol de către acțiunea militară: baza fizică (teritoriu) poate fi ocupată (parțial sau total) sau afectată ca ecosistem, structura instituțională poate fi dezmembrată, ideea de stat poate fi subminată.

După obținerea independenței în 1877, România a fost expusă ocupației militare la fiecare 30 de ani (1878, 1916, 1945).

Stabilitatea organizațională a ordinii sociale se referă la securitatea politică, iar amenințările de natură non-militară sunt la adresa suveranității statului; se poate spune însă că întreaga securitate este politică, pentru că toate vulnerabilitățile, riscurile și amenințările sunt definite pe cale politică.

Ceea ce este relevant din punct de vedere practic are legătură cu securitatea economică (piața globală poate marca posibilitatea creșterii inegalităților economice dintre state).

Securitatea mediului presupune: dereglare a ecosistemului, criză energetică, crize demografice, criză alimentară, criză economică.

Securitatea statului nu este identică cu securitatea societății. Societatea se referă la bazele morale (sentimentale) ale statului; securitatea societală se referă la amenințările la adresa fundamentelor statului, în primul rând de natură morală.

Unul dintre cele mai vechi fenomene sociale este migrația internațională; migrația este o problemă de securitate. Problema migrației reprezintă un element-cheie al conceptului de securitate societală.

În perioada antichității, Grecia și Roma au apărut și au dispărut ca state datorită migrației (migrația a ajuns să fie studiată din punct de vedere al securității în timpurile mai recente). Migrația internațională presupune un transfer temporar sau definitiv, a unei largi mase de populație dintr-o țară în alta. Statul bunăstării, reprezentat de către

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

țările Europei de Vest, a devenit o atracție pentru populațiile din periferia europeană (Europa de Est, Turcia, Africa de Nord) și nu numai.

În țările de destinație, alături de riscurile societale la adresa securității, apar și riscuri de natură militară: inițiative politice ale țării gazdă de a stopa, prin intervenție militară, fluxul de imigranți în țările furnizoare; activități teroriste; conflicte importate de grupurile de imigranți, care conduc la violență în țara gazdă.

Omul transcende toate granițele dintre domeniile și nivelurile sistemului social. Ceea ce ar trebui să fie subliniat în studiile de securitate, însă nu în exclusivitate, este tocmai securitatea individului sau, așa cum o denumesc unii specialiști, *securitatea umană*.

2. Rezultatele anchetei efectuată în scopul identificării percepției persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Cercetarea s-a realizat în colaborare atât cu consiliile județene ale persoanelor vârstnice, cât și cu cele ale sectoarelor municipiului București și a cuprins **28 de județe** și **2 sectoare** ale municipiului București, respectiv un **eșantion de 306 persoane vârstnice**.

2.1. Aspecte de ordin metodologic

Pentru obținerea informațiilor a fost folosit ca instrument un chestionar aplicat persoanelor vârstnice.

Tehnica de cercetare folosită pentru aplicarea chestionarului a fost ancheta directă, față în față, realizată prin interviuarea persoanelor vârstnice. Chestionarul destinat persoanelor vârstnice utilizat este prezentat în anexă.

Cu ajutorul chestionarului s-au obținut informații legate percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale, semnificația sintagmei „securitate națională”, care țară consideră că este principalul aliat al României în cazul unor amenințări la adresa siguranței naționale, măsura în care apartenența la NATO protejează România de amenințări la adresa securității naționale, cel mai important eveniment din istoria României, reintroducerea stagiului militar obligatoriu în România, identitatea națională și globalizarea.

2.2. Analiza și interpretarea datelor

Prin cercetarea de teren, reprezentanții Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice au avut ca obiectiv să determine dacă persoanele vârstnice cunosc semnificația sintagmei „securitate națională”.

Prezentăm răspunsurile furnizate, structurate în funcție de județele din care provin respondenții, respectiv municipiul București:

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Mureș

- Capacitatea de a face față agresiunii unui stat extern;
- Armata bine pregătită, economie puternică, relații bune cu țările vecine;
- Toate organele statului să pregătească poporul, ca prin toate mijloacele să apere interesele țării;
- Să fim bine pregătiți din toate punctele de vedere, economic, apărare și politic, pentru apărarea țării;
- Integritatea teritorială, păstrarea limbii, obiceiurilor, tradiției;
- Păstrarea trăsăturilor de limbă, cultură, identitate, naționalitate, religioasă și obiceiurilor, absența pericolului;
- Avem nevoie de armată bine instruită, bine dotată și un guvern pe care să-l preocupe apărarea țării;
- Securitatea națională-probleme referitoare la integritatea țării, apărare, economie, viață social-culturală.

Suceava

- De apărare și protejare a frontierelor României, obligația fiecărui cetățean;
- Păstrarea integrității teritoriale;
- Integritatea statului român și cetățenilor;
- Siguranța frontierelor – garanție a cetățenilor;
- Siguranța independenței țării și respectării drepturilor omului în UE și în lume;
- Siguranța națională semnifică respectarea drepturilor omului în propria țară;
- Asigurarea securității și siguranței populației și integritatea statului român;
- Alipirea Basarabiei și Bucovinei la patria mamă.

Sibiu

- Apărarea țării și a poporului indiferent de pericolele care vin;
- Securitatea țării față de alte state;
- Această chestiune este de prim-ordin pentru România și poporul român;
- Să ne apărăm țara și poporul de oricare pericol din afară;
- Apărarea țării față de alte state.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Bistrița-Năsăud

- Apărarea intereselor poporului român;
- Luarea tuturor măsurilor necesare în toate domeniile pentru asigurarea siguranței României și a locuitorilor ei;
- Să fie apărată țara de dușmani;
- Stabilitate economică și politică;
- Stabilitate în țară;
- Apărarea granițelor țării.

Galați

- Apărarea integrității teritoriale, grija statului pentru apărarea resurselor naturale ale țării;
- Asigurarea independenței și suveranității țării, stabilitate politică și economică;
- Securitatea națională este importantă pentru statele noastre și politic este benefic;
- Apărarea teritoriului țării și apărarea oamenilor de agresiune externă;
- Să fie asigurată independența față de resurse alimentare, energetice, păstrarea integrității teritoriale;
- Apărarea țării contra factorului de risc;
- Siguranța țării;
- Apărarea națională; stabilitate națională și economică;
- Căi de apărare statală, economică și politică.

Maramureș

- Apărarea de pericole ce amenință țara și stabilitatea națională;
- Să fie vârstnicii asigurați cu cele necesare unui trai decent;
- Independență;
- Pensie mare pentru militari;
- Armată puternică;
- Existența celor necesare unui trai decent.

Dâmbovița

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- O stare generală de sănătate și pace;
- Stare generală de liniște;
- Statul de drept;
- Liniște și dezvoltare armonioasă a țării;
- Măsurile de natură politică, economică, socială etc. privind existența națională a statului de drept;
- Dezvoltarea în pace a țării;
- Ansamblul proceselor, acțiunilor și măsurilor de natură politică, economică, socială, diplomatică militară etc. care garantează existența națională ale statului și drepturilor cetățenilor.

Călărași

- Siguranța populației împotriva războaielor, securitatea economică a hotarelor țării
- Securitatea populației, economico-socială, a granițelor țării;
- Securitatea națională are două paliere: securitatea internă (a cetățenilor, financiară, socială) și securitatea externă (a granițelor, geopolitică);
- Apărarea țării și a poporului atât în interior cât și în exterior;
- Asigurarea unui trai decent cetățenilor țării din punct de vedere economico-financiar și apărarea granițelor țării;
- Asigurarea liniștii poporului împotriva celor care ne vor răul;
- Interesul conducătorilor țării de a asigura un trai mai bun cetățenilor și securitatea la granițele țării.

Vâlcea

- O serie de procese, rațiuni și măsuri de natură politică, economică, socială, diplomatică, militară, administrativă, legislativă și altele care să garanteze existența națională a statului, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor;
- Ansamblul proceselor, acțiunilor și măsurilor de natură politică, economică, socială, diplomatică, militară, administrativă, legislativă și altele, prin care să garanteze existența național-statală, precum și drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor;

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- Faptul de a fi la adăpost de orice pericol sau sentimentul de liniște pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol.

Alba

- Măsurile și acțiunile ce trebuie luate pentru garantarea existenței naționale;
- Măsuri de apărare a țării; încrederea de liniște pe care o dă absența oricărui pericol;
- Pace și liniște în țară;
- A fi la adăpost de orice pericol;
- Țara este în afară de orice pericol.

Olt

- Siguranță națională; identitate națională;
- Siguranța țării; protejarea culturii;
- Eliminarea amenințărilor externe; protejarea culturii și identității naționale;
- Absența amenințărilor la adresa valorilor dobândite;
- Independența economică, teritorială, demografică;
- Protecția cetățenilor, asigurarea independenței naționale.

Ifov

- Pace, liniște, bunăstare.

Ialomița

- Păstrarea integrității naționale;
- Bază economică solidă, industrială și agricolă;
- Stabilitate politico-economică, întărirea granițelor, creșterea nivelului educațional;
- Stabilitate social-politică; stabilitate financiar-bancară și economică; granițe sigure; creșterea nivelului educației; investiții în infrastructură, sănătate, IMM-uri;
- Independența teritorială, stabilitate politică, păstrarea resurselor naționale, a industriilor strategice.

Tulcea

- Asigurarea independenței naționale, teritoriale, economice;

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- Tot ce ține de asigurarea independenței teritoriale, economice etc., suveranității statale, pregătirea sistemului național de apărare, în contextul geopolitic internațional, toate condiționate de factori, principii, particularități dictate de etapa parcursă;
- Apărarea granițelor;
- Siguranță națională.

Sălaj

- Siguranța granițelor țării;
- Stabilitate,
- Tot ce ține de siguranța unui popor;
- Protecția cetățeanului;
- Absența oricărui pericol la adresa țării.

Argeș

- Grija statului pentru apărarea țării și a cetățeanului;
- Măsurile luate de autoritățile statului pentru apărarea țării și a cetățenilor,
- Apărarea națională, ordine publică, securitate socială;
- Stabilitate socială, economică și politică;
- Un complex de instituții, organisme, concepții și acțiuni ce vizează siguranța și bunăstarea cetățenilor săi.

Timiș

- Securizarea granițelor; securitate economică;
- Integritatea teritorială;
- Grija, protecția față de popor, populație;
- Apărarea patriei;
- Protejarea poporului și a statului;
- Suveranitatea națională;

Constanța

- Asigură pacea și liniștea în țară;
- Țara să fie independentă, suverană și indestructibilă;

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- Țara să fie liberă, independentă și nimeni să nu-și permită să-i încalce teritoriul;
- Obiectiv primordial pentru independența, suveranitatea și integritatea unei țări
- Stabilitate;
- Independența țării;
- Integritate națională;
- Integritate teritorială, unitate națională și culturală.

Bacău

- Pregătirea și dotarea armatei;
- Stabilitate internă;
- Păstrarea granițelor.

Brăila

- Un ansamblu de măsuri pentru protejarea țării;
- Securizarea granițelor;
- Frontiere bine apărate.

Iași

- Starea națiunii și absența riscurilor la adresa valorilor și intereselor naționale;
- Lipsa amenințărilor la adresa statului;
- Apărarea țării;
- Măsuri complexe de apărare a țării cum ar fi: economice, politice, diplomatice, dotarea armeei cu tehnică modernă;
- Asigurarea trăirii în pace a cetățenilor unei țări;
- Asigură integritatea teritorială a României;

Bihor

- Descurajarea violenței din partea oricărui potențial risc din afara granițelor;
- Prevenirea oricărui risc de violență din afară și din interior;
- Apărarea teritorială și asigurarea bunăstării poporului;
- Apărarea integrității statului român.

Mehedinți

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- Totalitatea organelor de stat care au sarcina de apărare a orânduirii sociale și de stat;
- Asigurarea securității frontierelor țării, a populației, împotriva terorismului;
- Siguranța statului;
- Apărarea integrității și suveranității României;
- Siguranța țării și a cetățenilor ei;
- Apărarea granițelor României.

Vaslui

- Să trăim în pace.

Giurgiu

- Dreptul statului de a exista independent;
- Existența ca națiune;
- Apărarea identității naționale a țării și a cetățenilor ei.

Covasna

- Apărarea patriei, păstrarea identității naționale.

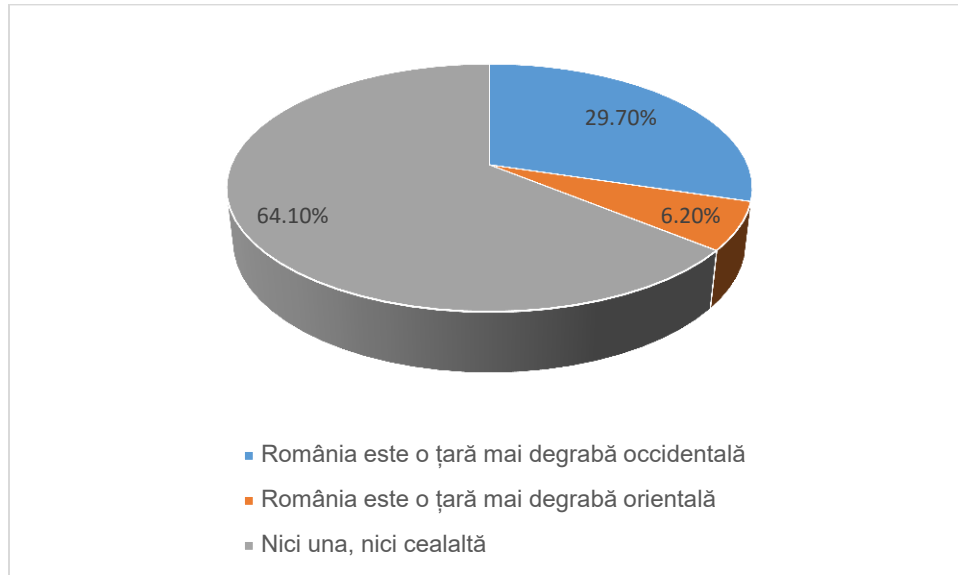
București

- Prevenirea din timp a oricăror tentative care ar putea avea loc la adresa siguranței naționale (populație, teritoriu, economie, cultură);
- Măsuri de prevenire luate la nivel național, internațional, împotriva unor posibile atacuri teroriste;
- Siguranță națională;
- Integritate națională;
- Asigurarea integrității poporului, teritoriale, economico-sociale în orice moment, în fața oricăror conflicte care ar putea avea loc (fie interne, fie internaționale);
- A apăra integritatea teritorială a țării.

Dintre persoanele intervievate, 29.7% consideră că România este o țară mai degrabă occidentală, 6.2% că România este o țară mai degrabă orientală, iar 64.1% sunt imparțiali.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 1 Dacă vă gândiți la poziția României în lume, ați spune că:

În privința întrebării referitoare la faptul dacă apartenența la NATO protejează România de amenințări la adresa securității naționale, 83.7% au răspuns afirmativ, 10.8% au răspuns negativ, iar 5.6% s-au declarat imparțiali.

Cel mai important eveniment din istoria României, în opinia persoanelor intervievate, este considerat, așa cum era de așteptat, *Unirea mare din 1918* în proporție de 46.4%, urmată de *Unirea principatelor sub Al. I. Cuza* în proporție de 10.9%, respectiv *Revoluția din decembrie 1989* în proporție de 10.9%.

În privința influențării identității naționale a României de către globalizare, 64.1% dintre respondenți au răspuns afirmativ, 25.2% au răspuns negativ, iar 10.7% s-au declarat imparțiali.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 2 Considerați că apartenența la NATO protejează România de amenințări la adresa securității naționale?

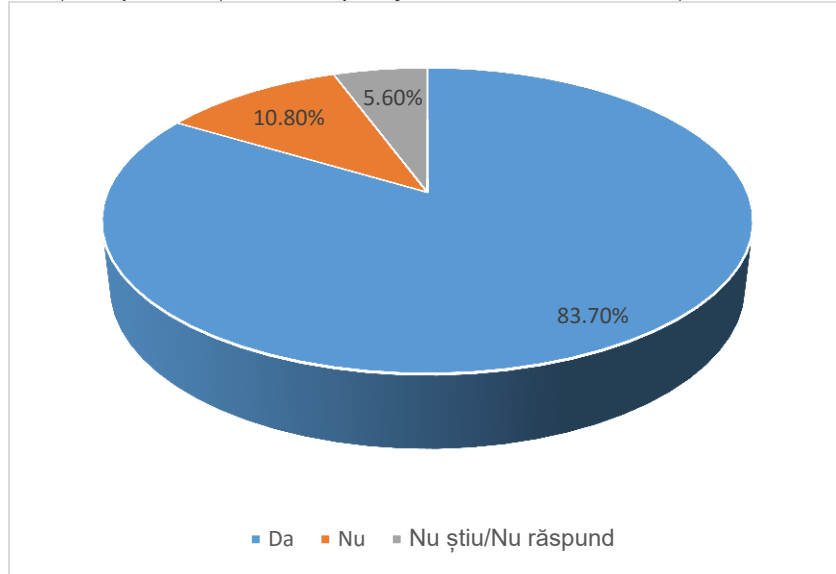
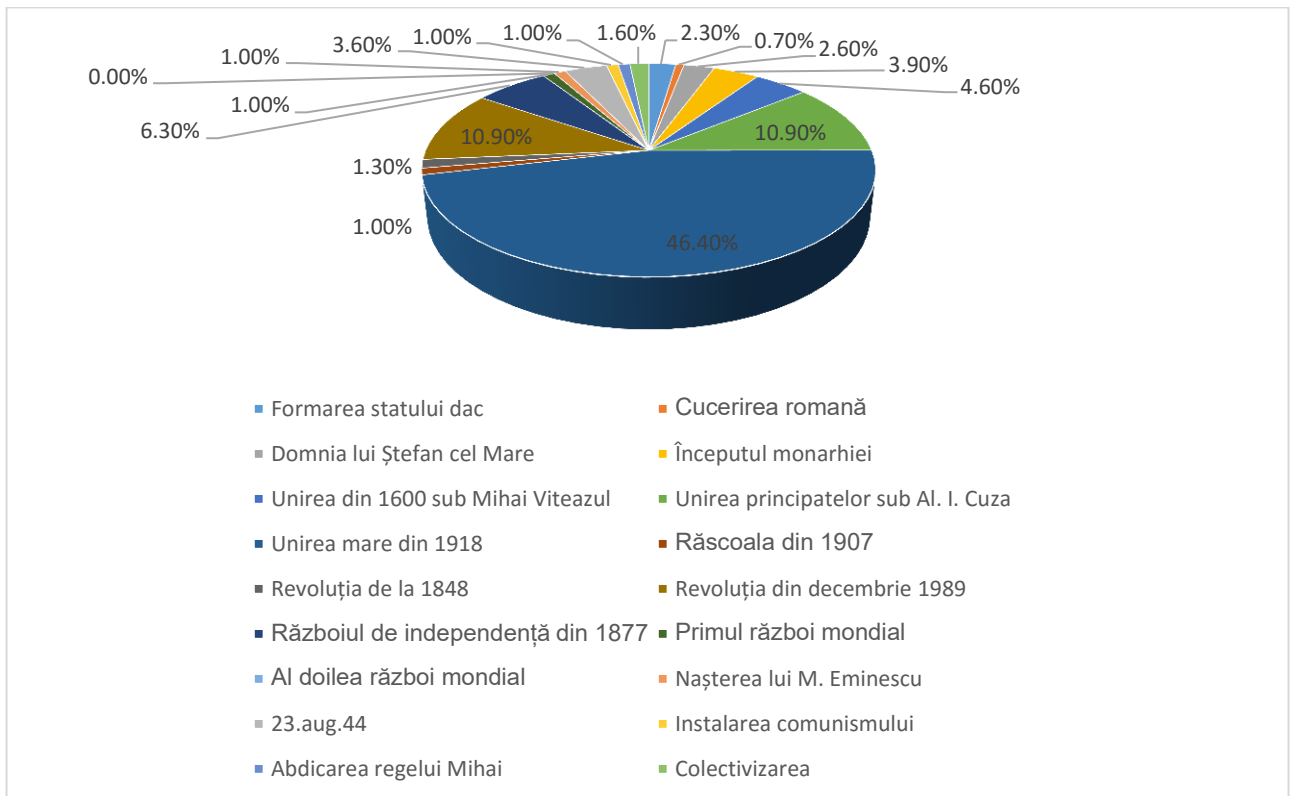
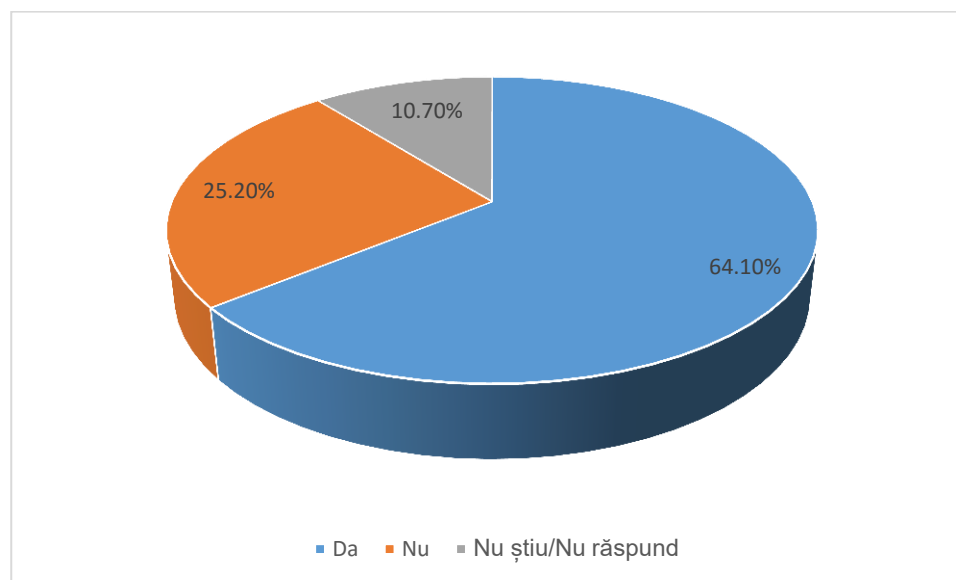

Figura nr. 3 Care este cel mai important eveniment din istoria României, în opinia dumneavoastră?

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 4 Credeți că globalizarea poate influența identitatea națională a României?

Din perspectiva datelor cu caracter socio-demografic, menționăm că genul persoanelor care au răspuns la întrebările chestionarului, 52% dintre respondenți sunt de sex masculin, iar 48% de sex feminin.

În privința vârstei, 11.5% au vârsta 59 ani și mai puțin, 14.8% au vârsta cuprinsă între 60-64, 21.6% cu vârste cuprinse între 65-69, 24.9% cu vârste în intervalul 70-74, 15.7% vârste în intervalul 75-79, 8.5% vârste cuprinse între 80-84, iar 3% pentru vârste de 85 de ani și peste.

Potrivit stării civile, 6.5% dintre respondenți sunt necăsătoriți, 59.2% sunt căsătoriți, 2.3% trăiesc în concubinaj, 6.5% sunt divorțați, iar 25.5% s-au declarat văduvi. Marea majoritate a respondenților locuiesc cu soțul/soția 55.7%, urmați de cei care locuiesc singuri 27.9%, apoi de cei care locuiesc cu copiii 10.5%, respectiv cu alte persoane 5.9%.

Potrivit ultimei școli absolvite, cei mai mulți dintre respondenți sunt absolvenți de liceu 23.2%, urmați de absolvenți ai învățământului universitar 22.2%, respectiv școala postliceală 20.3%.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Marea majoritate a respondenților în privința tipului de pensie /venit, sunt incluși în categoria sistemului de asigurări sociale de stat - 82.6%, fiind urmați de cei incluși în categoria sistemului militar 11.8%.

Figura nr. 5 Vârsta:

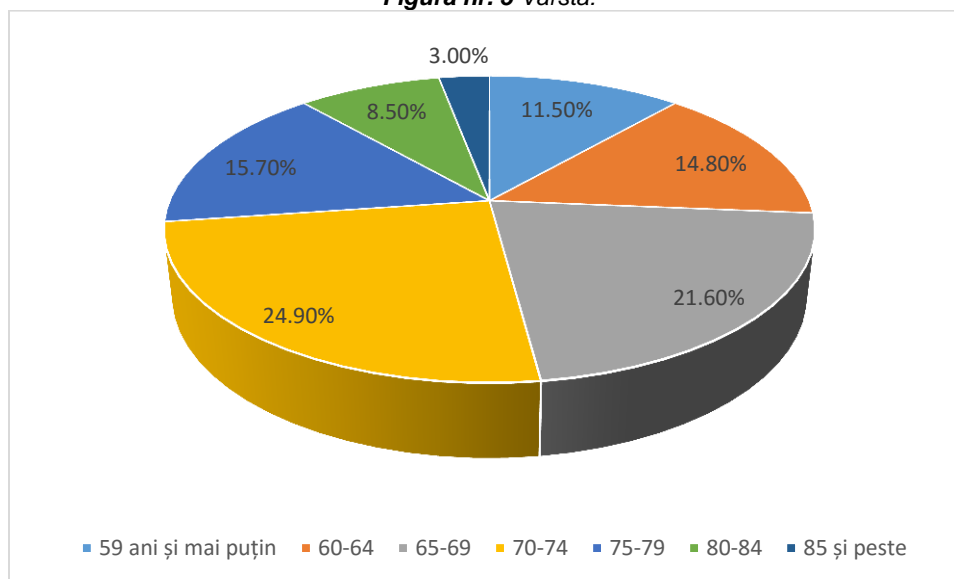
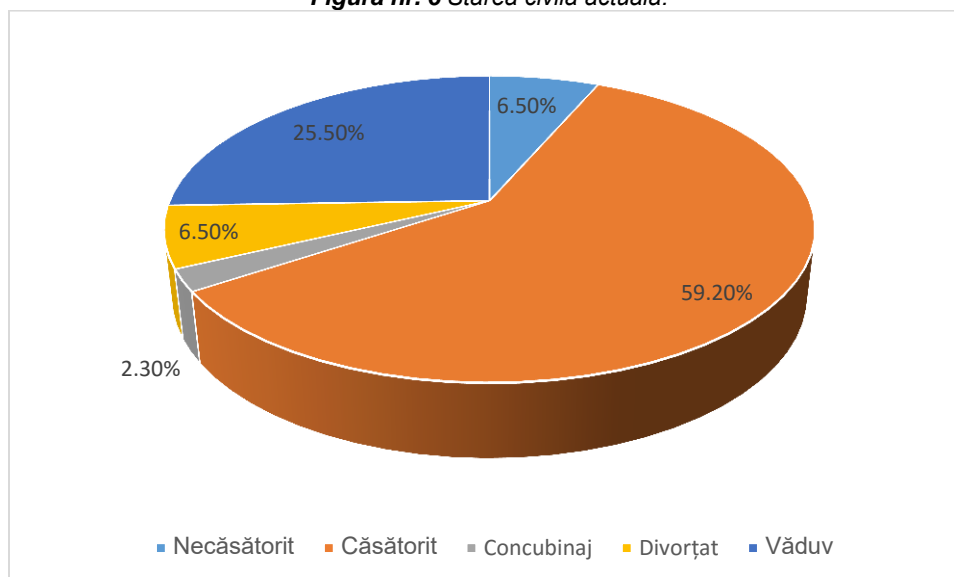

Figura nr. 6 Starea civilă actuală:

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 7 Locuiți:

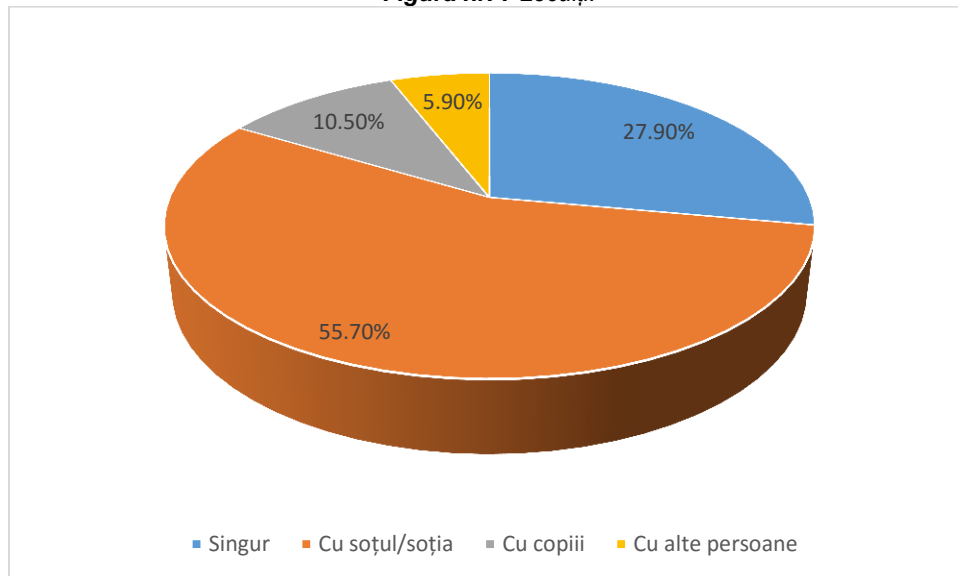
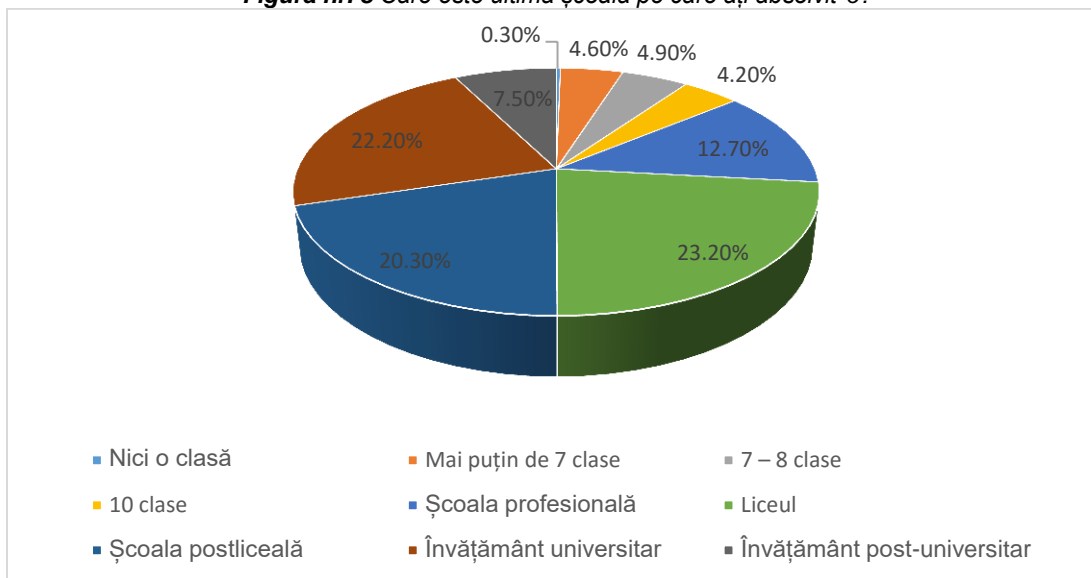
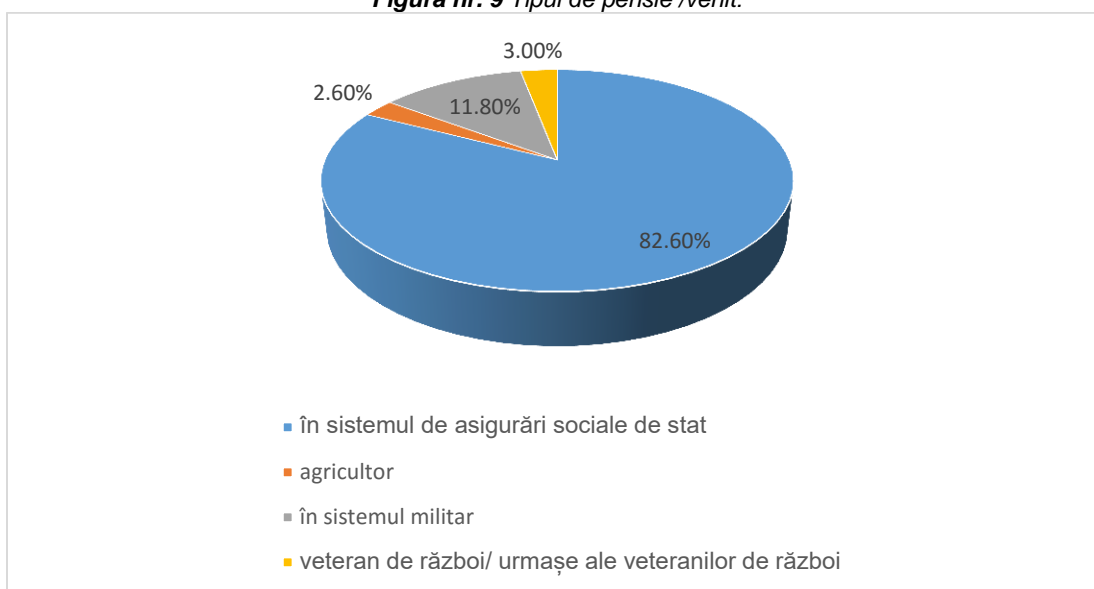

Figura nr. 8 Care este ultima școală pe care ați absolvit-o?

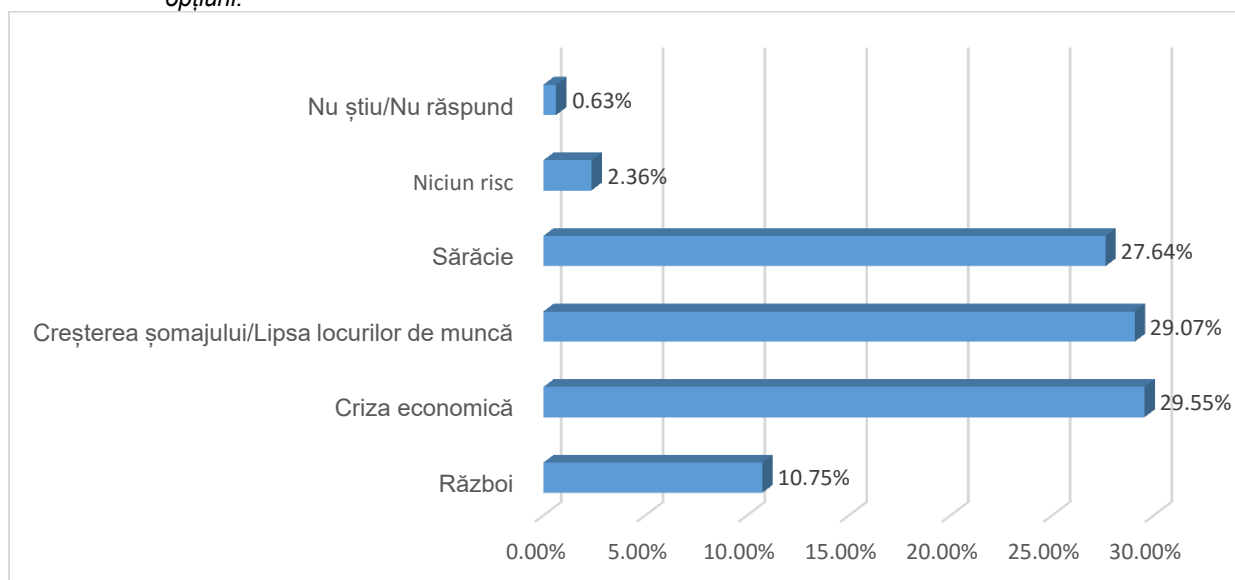
Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 9 Tipul de pensie /venit:

În privința riscurilor pe termen scurt la care este expusă România, cei mai mulți respondenți au specificat *Criza economică* 29,55%, urmată de *Creșterea șomajului/Lipsa locurilor de muncă* 29,07%, respectiv *Sărăcie* 27,64%.

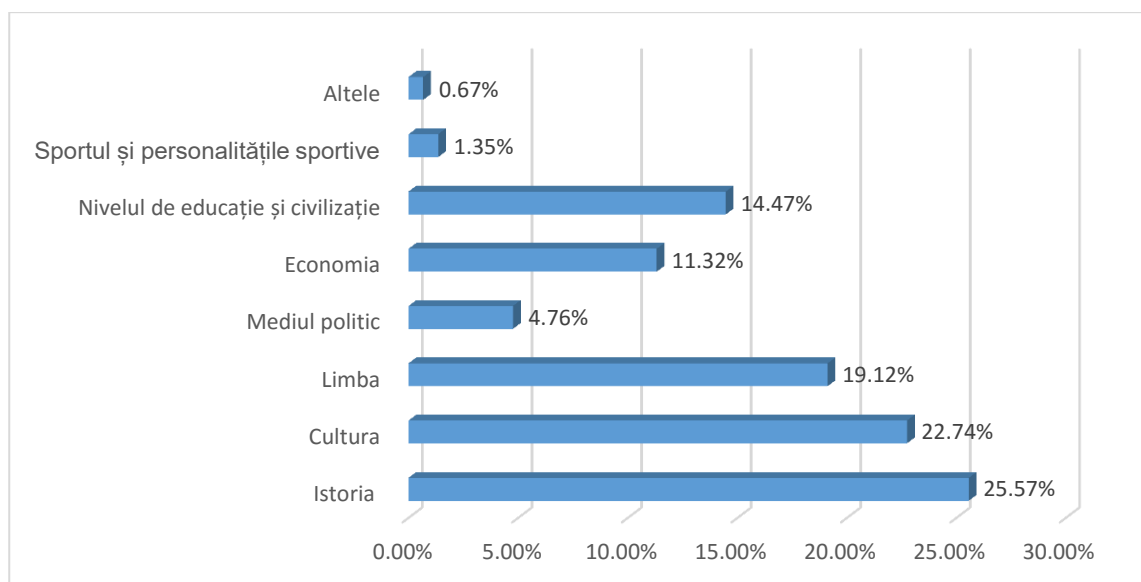
Figura nr. 10 Care considerați că sunt riscurile pe termen scurt la care este expusă România? Puteți bifa mai multe opțiuni.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Cele mai relevante aspecte pentru identitatea națională a unei țări sunt *Istoria* 25.57%, *Cultura* 22.74%, respectiv *Limba* 19.12%.

Figura nr. 11 Menționați 3 aspecte relevante pentru identitatea națională a unei țări.

În privința reintroducerii stagiului militar obligatoriu în România, s-au pronunțat afirmativ 82.7% dintre persoanele vârstnice care au pensii în sistemul de asigurări sociale de stat, 2.8% dintre cei ce au pensie de agricultor, 11.8% dintre cei pensionați în sistemul militar și 2.8% dintre cei declarați veteran de război/ urmașe ale veteranilor de război.

La întrebarea *Care țară considerați că este principalul aliat al României în cazul unor amenințări la adresa siguranței naționale?*, marea majoritate au menționat SUA în proporție de 55.6%, urmată de Germania în proporție de 3.6%, respectiv Franța în proporție de 2.6%.

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Figura nr. 12 Reintroducerea stagiului militar

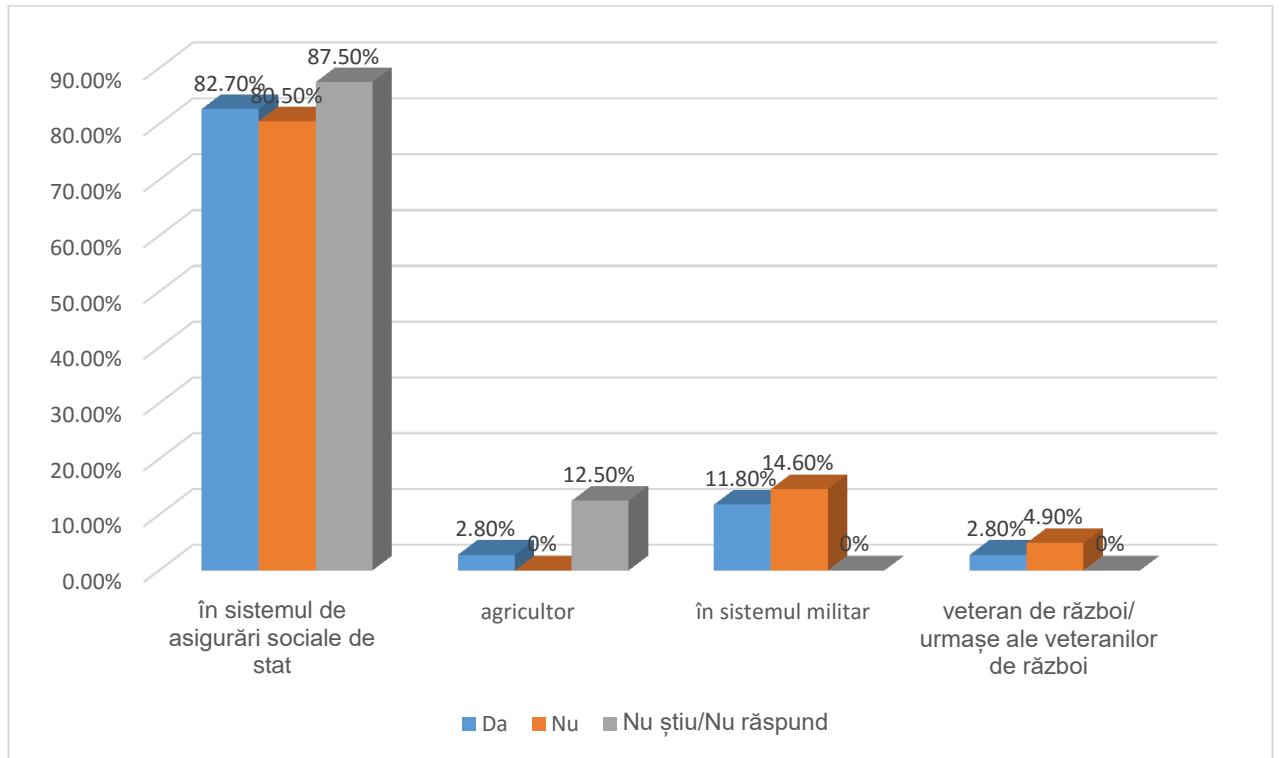
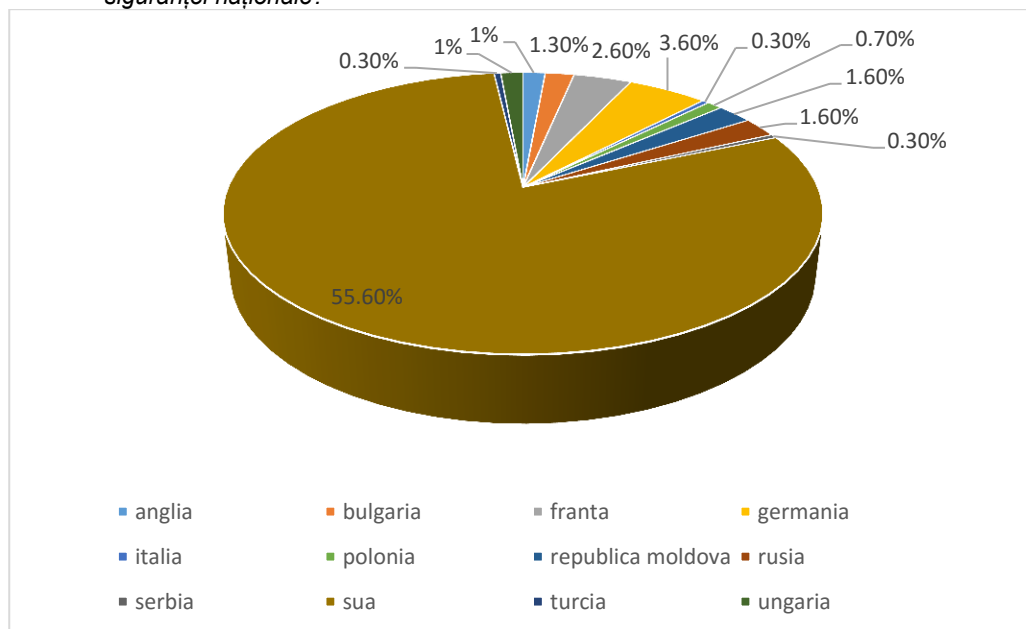

Figura nr. 13 Care țară considerați că este principalul aliat al României în cazul unor amenințări la adresa siguranței naționale?

3. Concluzii

Ca să înțelegem istoria, trebuie să încercăm să ne transpunem în contextul acelor evenimente, "să lăsăm deoparte ochelarii de cal ai prezentului și să încercăm să vedem lumea așa cum a fost ea" (Noack Dunja, apud Revista „Descoperă. E lumea ta !”, nr. 16/2004, pag. 82).

Unii dintre noi privesc cu ură spre trecut, alții cu nostalgie; cei mai optimiști (internaliștii) consideră că noi suntem cei care ne scriem istoria, pesimiștii (externaliștii) spun ca alții sunt cei care scriu istoria.

Se pare că nici persoanele vârstnice nu mai privesc cu nostalgie spre trecut. La întrebarea *Care țară considerați că este principalul aliat al României în cazul unor amenințări la adresa siguranței naționale?*, cei mai mulți au menționat SUA în proporție de 55.6%.

În privința reintroducerii stagiului militar obligatoriu în România, s-au pronunțat afirmativ 82.7% dintre persoanele vârstnice care au pensii în sistemul de asigurări sociale de stat.

Pentru identitatea națională a unei țări cel mai relevant aspect este considerată *Istoria* 25.57%, iar în privința riscurilor pe termen scurt la care este expusă România, cei mai mulți respondenți au specificat *Criza economică* 29,55%.

83.7% dintre respondenți consideră că apartenența la NATO protejează România de amenințări la adresa securității naționale; cel mai important eveniment din istoria României, în opinia persoanelor intervievate, este considerat, așa cum era de așteptat, *Unirea mare din 1918* în proporție de 46.4%; în privința influențării identității naționale a României de către globalizare, 64.1% dintre respondenți au răspuns afirmativ.

Dintre persoanele intervievate, 29.7% consideră că România este o țară mai degrabă occidentală, 6.2% că România este o țară mai degrabă orientală, iar 64.1% sunt imparțiali.

Bibliografie

- Bădescu, Ilie, „Teoria latențelor colective. Contribuții la studiul popoarelor”, Ed.Isogep-Euxin, București, 1997
- Bădescu, Ilie, „Noopolitica” Ed.Ziua, București, 2005, pag. 15-34, 331-505
- Bădescu, Ilie, „Sincronism european și cultură critică românească”, Ed.Dacia, București, 2003
- Bădescu, Ilie, „Cu fața spre Bizanț”, Ed.Evex, București, 1998
- Bădescu, Ilie, Ungheanu, Mihai, „Enciclopedia valorilor reprimare”, vol I, Ed.Porto-Humanitate, București, 2000, pag. 3-191
- Bădescu, Ilie, „Istoria sociologiei”, Ed.Porto-Franco, Galați, 1994
- Bauman, Zygmunt, „Etica post-modernă”, Ed.Amarcord, Timișoara, 2000
- Brezekinski, Zbigniew, „Marele eșec. Nașterea și moartea comunismului în secolul 20”, Ed.Dacia, Cluj-Napoca, 1993
- Bruca, Silviu, „Dialectica politicilor internaționale”, Ed.Dacia, Cluj-Napoca, 1985
- Bruca, Silviu, „Pluralism și conflict social. O analiză a lumii comuniste”, Ed.Enciclopedică, București, 1990
- Chelcea, Septimiu, „Personalitate și societate în tranziție”, Societatea științifică și tehnică, SA, București, 1994
- Chelcea, Septimiu, „Memorie socială și identitate națională” Ed.INI, București, 1998, pag. 129-173
- Chelcea, Septimiu, „Cum să redactăm”, Ed.comunicare.ro., București, 2003
- Clastres, Pierre, „Societatea contra statului”, Ed.Ararat, București, 1995
- Colecția Documente „Ideologie și structuri comuniste în România (1917-1918)”, Ed.Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului”, București, 1995
- Dogan, Matei, Pelassy, D., „Cum să comparăm națiunile”, Ed.Alternative, București, 1993
- Dungaciu, Dan, „Elita interbelică”, Ed.Mica Valahie, București, 2003, pag. 3-16, 57-211, 243-248, 293-299

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

- Gillete, Olivier, „Religie și naționalism. Ideologia Bisericii Ortodoxe Române sub regimul comunist” , Ed.Compania „Altfel”, București, 2001, pag 7-84
- Huntington, Samuel, „Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale”, Ed.Antet, București, 2000
- Jelavich, Barbara, „Istoria Balcanilor” , vol I și II, Ed.Institutul European, Iași, 2000
- Mills,C.W. , „Imaginația sociologică” , Ed.Politică, București, 1977
- Nivat, George, „La pas prin noua Rusie” , Ed.Compania „Altfel” , București, 2004
- Paul, Vasile, Coscodaru, Ion, „Centrele de putere ale lumii” , Ed.Științelor Sociale și Politice, București, 2003
- Petrescu, N., „Principiile sociologiilor comparate” , Ed.Științifică, București, 1994
- Toffler, Alvin , „Al treilea val” , Ed.Zet, București,1996
- Toffler, Alvin, „Șocul viitorului” , Ed.Antet și Lucman, București, 2001
- Xenopol ,A.D. , „Teoria istoriei” , Ed.Fundației Culturale, București, 1997
- Revista „Descoperă. E lumea ta! “ , nr.13/2004, 12/2004, 14/2004, 16/2004, 15/2004, 10(28)/2005

Chestionar

În vederea realizării analizei privind percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice vă adresează rugămintea să aveți amabilitatea să răspundeți la întrebările din acest chestionar.

Notă: la întrebările cu mai multe variante de răspuns se completează cu „X” în căsuța din dreapta variantei (variantelor) de răspuns care a (au) fost aleasă (alese).

Q1. Care este semnificația sintagmei „securitate națională”, din punctul dumneavoastră de vedere?

Q2. Dacă vă gândiți la poziția României în lume, ați spune că:

1	România este o țară mai degrabă occidentală	☐
2	România este o țară mai degrabă orientală	☐
3	Nici una, nici cealaltă	☐

Q3. Care țară considerați că este principalul aliat al României în cazul unor amenințări la adresa siguranței naționale?

Q4. Considerați că apartenența la NATO protejează România de amenințări la adresa securității naționale?

1	Da	☐
2	Nu	☐
3	Nu știu/Nu răspund	☐

Q5. Care este cel mai important eveniment din istoria României, în opinia dumneavoastră?

1	Formarea statului dac	☐
2	Cucerirea romană	☐
3	Domnia lui Ștefan cel Mare	☐

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

4	Începutul monarhiei	☐
5	Unirea din 1600 sub Mihai Viteazul	☐
6	Unirea principatelor sub Al. I. Cuza	☐
7	Unirea mare din 1918	☐
8	Răscoala din 1907	☐
9	Revoluția de la 1848	☐
10	Revoluția din decembrie 1989	☐
11	Războiul de independență din 1877	☐
12	Primul război mondial	☐
13	Al doilea război mondial	☐
14	Nașterea lui M. Eminescu	☐
15	23 august 1944	☐
16	Instalarea comunismului	☐
17	Abdicarea regelui Mihai	☐
18	Colectivizarea	☐

Q6. Credeți că ar trebui reintrodus stagiul militar obligatoriu în România?

1	Da	☐
2	Nu	☐
3	Nu știu/Nu răspund	☐

Q7. Care considerați că sunt riscurile pe termen scurt la care este expusă România? Puteți bifa mai multe opțiuni.

1	Război	☐
2	Criza economică	☐
3	Creșterea șomajului/Lipsa locurilor de muncă	☐
4	Sărăcie	☐
5	Niciun risc	☐

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

6	Nu știu/Nu răspund	☐
---	--------------------	--------------------------

Q8. Menționați 3 aspecte relevante pentru identitatea națională a unei țări.

1	Istoria	☐
2	Cultura	☐
3	Limba	☐
4	Mediul politic	☐
5	Economia	☐
6	Nivelul de educație și civilizație	☐
7	Sportul și personalitățile sportive	☐
8	Altele	☐

Q9. Credeți că globalizarea poate influența identitatea națională a României?

1	Da	☐
2	Nu	☐
3	Nu știu/Nu răspund	☐

***Date referitoare la persoana care a completat (pentru care s-a completat)
chestionarul***

Q10. Sexul:

1	Masculin	☐
2	Feminin	☐

Q11. Vârsta:

1	59 ani și mai puțin	☐
2	60-64	☐
3	65-69	☐
4	70-74	☐

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

5	75-79	☐
6	80-84	☐
7	85 și peste	☐

Q12. Starea civilă actuală:

1	Necăsătorit	☐
2	Căsătorit	☐
3	Concubinaj	☐
4	Divorțat	☐
5	Văduv	☐

Q13. Locuiți:

1	Singur	☐
2	Cu soțul/soția	☐
3	Cu copiii	☐
4	Cu alte persoane	☐

Q14. Care este ultima școală pe care ați absolvit-o?

1	Nici o clasă	☐
2	Mai puțin de 7 clase	☐
3	7 – 8 clase	☐
4	10 clase	☐
5	Școala profesională	☐
6	Liceul	☐
7	Școala postliceală	☐
8	Învățământ universitar	☐
9	Învățământ post-universitar	☐

Percepțiile persoanelor vârstnice în privința securității naționale

Q15. Tipul de pensie /venit (răspuns multiplu):

1	în sistemul de asigurări sociale de stat	☐
2	agricultor	☐
3	în sistemul militar	☐
4	veteran de război/ urmașe ale veteranilor de război	☐
5	alte categorii, precizați :	☐

Q16. Județul:

Q17. Localitatea:

Vă mulțumim pentru colaborare!